

Warszawa, dnia 02 marca 2017 r.

**RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER ROZWOJU I FINANSÓW**

SP6.054.1.2017
SP6.054.1.2017

Pan
Marek KUCHCIŃSKI
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

W związku z interpelacją z dnia 10 lutego 2017 r., Pana Posła Piotra Misioła, w sprawie porozumień dotyczących ustalenia cen transakcyjnych pomiędzy podmiotami powiązаныmi (interpelacja nr 9819), w zakresie przedstawionych pytań pragnę wskazać co następuje:

W odniesieniu do pytania nr 1 (Ile Minister Finansów zawarł do tej pory porozumień na podstawie art. 20a – 20r Ordynacji podatkowej? Czy ta liczba jest stała w poszczególnych latach, czy też zmienna?)

Minister Rozwoju i Finansów pragnie poinformować, że od momentu wprowadzenia w polskich przepisach możliwości zawierania uprzednich porozumień cenowych, tj. od dnia 1 stycznia 2006 r., zawarto łącznie 43 takie porozumienia. Statystyki bieżące i roczne przedstawiają poniższe tabele.

Statystyki bieżące (stan na dzień 20 lutego 2017 r.)

	jednostronne	dwustronne	wielostronne
zawarte	39	4	1
w toku	6	13	1

Porozumienia zawarte w poszczególnych latach

	jednostronne	dwustronne	wielostronne
2006	1	0	0
2007	2	0	0
2008	6	0	0
2009	2	0	0
2010	7	0	0
2011	2	2	0
2012	5	0	0
2013	4	0	0
2014	0	0	1
2015	5	1	0
2016	5	1	0
Łącznie	39	4	1

Wskazać również należy, że 25 stycznia 2017 r. uruchomiono serwis Ceny transferowe, będący częścią strony Ministerstwa Finansów: www.finance.mf.gov.pl (serwis dostępny jest jako odrębna sekcja w części dot. CIT – www.finance.mf.gov.pl/cit/ceny-transferowe1). Znajdują się tam m.in. bieżąco aktualizowane dane statystyczne na temat zawartych porozumień.

Ponadto, serwis zawiera informacje na temat aktualnych i projektowanych regulacji z zakresu cen transferowych oraz kalendarium zmian w przepisach. Znajdują się tam również informacje o zmianach prawnych dotyczących dokumentowania transakcji z podmiotami powiązanymi, informacje o porozumieniach cenowych (APA), procedurach ich zawierania (np. o dokumentach składanych wraz z wnioskiem o porozumienie), czy o procedurze MAP.

Serwis ma jednocześnie stanowić platformę komunikacji administracji z podatnikami – będą tam publikowane komunikaty i objaśnienia kwestii, które budzą wątpliwości (w tym odpowiedzi na interpelacje poselskie). Informacje dotyczące prac na forum UE i OECD przybliżą użytkownikom światowe trendy w tematyce cen transferowych.

Uruchomienie serwisu wpisuje się w działania rządu, nakierowanych na transparentności i budowę zaufania między administracją publiczną a podatnikami.

W odniesieniu do pytania nr 2 (Czy Minister Finansów uważa, że w ww. porozumieniach przeważa element informacji publicznej i interesu publicznego, czy też informacji niejawniej i interesu prywatnego?)

W zakresie powyższego pytania, udzielenie pełnej odpowiedzi nie jest możliwe bez przytoczenia szerszego kontekstu instytucji cen transferowych w Polsce.

Pojęcie cen transferowych stosowane jest potocznie w obszarze podatków, choć nie zostało zdefiniowane w prawie podatkowym. Jedną z powszechnie stosowanych definicji jest definicja OECD, zgodnie z którą cena transferowa oznacza cenę nakładaną przez przedsiębiorstwo na dobra, usługi i własności niematerialne i prawne dla spółki zależnej lub innego powiązanego podmiotu (w tym z tzw. spółkami *offshore*). Niewłaściwe wykorzystanie cen transferowych występuje, gdy dochód i wydatki są nieprawidłowo alokowane w celu obniżenia podstawy opodatkowania.¹

W polskim porządku prawnym zdefiniowano pojęcie „ceny transakcyjnej”. Zgodnie z art. 3 pkt 10 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, cena transakcyjna oznacza cenę przedmiotu transakcji zawieranej pomiędzy podmiotami powiązanymi w rozumieniu przepisów prawa podatkowego dotyczących podatku dochodowego od osób fizycznych, podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku od towarów i usług.

Podkreślić należy, że ceny transferowe nie powinny być utożsamiane z oszustwami podatkowymi. Jednakże, jak każda instytucja prawna, w określonych warunkach mogą być one nienależycie wykorzystywane i prowadzić do uchylania się od opodatkowania, czy nieuzasadnionego ekonomicznie przenoszenia dochodów.

By temu przeciwdziałać wprowadza się do systemów podatkowych zasadę ceny rynkowej (*arm's length principle*)². Zgodnie z tą zasadą prawidłowe ustalenie cen między podmiotami powiązanymi powinno następować poprzez dokonanie porównania warunków ustalonych przez podmioty powiązane do warunków jakie ustalają lub ustaliłyby podmioty niezależne. W przypadku umów międzynarodowych zasada ta została wyrażona w art. 9 ust. 1 Modelowej konwencji w sprawie podatku od dochodu i majątku OECD (implementowana również w umowach międzynarodowych zawieranych przez Polskę). W przepisach krajowych znalazła ona odzwierciedlenie w ustawach o podatku dochodowym od osób prawnych i podatku dochodowym od osób fizycznych (odpowiednio art. 11 u.p.d.o.p. i art. 25 u.p.d.o.f.) oraz w aktach wykonawczych ministra właściwego ds. finansów publicznych (szczegółowe informacje o przepisach znaleźć można w serwisie Ceny transferowe). Ponadto, polskie przepisy

¹OECD *Glossary of Tax Terms*, <http://www.oecd.org/ctp/glossaryoftaxterms.htm>

² W piśmiennictwie tłumaczona również jako „zasada pełnej konkurencji”, „zasada dystansu” czy „zasada długości ramienia”.

prawa podatkowego (art. 9a u.p.d.o.p. i odpowiednio art. 25a u.p.d.o.f.) przewidują szczególny obowiązek sporządzania dokumentacji podatkowej dotyczącej transakcji z podmiotami powiązаныmi. Dokumentacja ta jest przedkładana na żądanie organów podatkowych.

Wskazać należy, że ochrona interesu publicznego w obszarze cen transferowych, polegająca na przeciwdziałaniu uchylaniu się od opodatkowania i przenoszeniu dochodów, realizowana jest za pomocą wielu instrumentów.

Przed wszystkim, transakcje i inne zdarzenia między podmiotami powiązаныmi oceniane są przez pryzmat zgodności z zasadą ceny rynkowej w toku przeprowadzanych przez organy podatkowe kontroli i czynności sprawdzających. Podkreślić należy, że działania w tym zakresie stanowiły priorytet zarówno w roku 2016 jak i obecnie.

Podatnicy mają również możliwość zawarcia uprzedniego porozumienia cenowego (*Advance Pricing Agreement - APA*), w trybie określonym w Dziale IIa Ordynacji podatkowej. By zawrzeć takie porozumienie podatnik zobowiązany jest do przedstawienia wyczerpujących informacji (art. 20f Ordynacji podatkowej). Ponadto, organ właściwy w sprawie porozumienia (Minister Rozwoju i Finansów, a od 1 marca 2017 r. Szef Krajowej Administracji Skarbowej) ma możliwość zwrócenia się o dodatkowe wyjaśnienia oraz przedłożenie dokumentów uzupełniających (art. 20g Ordynacji podatkowej).

Wskazać należy, że wszystkie transakcje objęte porozumieniem badane są przez pryzmat zasady ceny rynkowej. Badanie takie wymaga specjalistycznej wiedzy z zakresu prawa, finansów i analiz ekonomicznych, zapewnianej przez zespół ekspertów zatrudnionych w Ministerstwie Finansów. Podkreślenia wymaga, że porozumienie nie zostanie zawarte, jeżeli warunki ustalone pomiędzy podmiotami powiązаныmi nie odpowiadają warunkom, jakie ustaliłyby między sobą podmioty niezależne lub skutkiem jego zawarcia mogłoby być uchylenie się od opodatkowania czy przenoszenie dochodów. Tak więc ryzyko zawarcia w porozumieniu jakichś zwolnień dla podatnika/grupy międzynarodowej jest mocno ograniczona. Ponadto, większość z procedowanych obecnie porozumień stanowią porozumienia dwustronne, w których ustalenie ceny rynkowej następuje pomiędzy dwiema administracjami, a nie tylko pomiędzy podatnikiem a administracją. Stanowi dodatkowy czynnik sprzyjający przeciwdziałaniu uchylaniu się od opodatkowania na szczeblu ponadnarodowym.

Wskazać należy, że informacje uzyskiwane w toku postępowania mają charakter poufny i szczególnie wrażliwy z punktu widzenia podmiotu wnioskującego o zawarcie porozumienia. Wśród przekazywanych wraz z wnioskiem dokumentów znajdują się bowiem m.in. prognozy finansowe, opis strategii gospodarczej czy teksty umów, porozumień i innych dokumentów wskazujących na zamiary podmiotów powiązanych. Ponadto, w toku postępowania, na żądanie organu przedkładane są również inne szczegółowe informacje i dokumenty uzupełniające, przykładowo dane finansowe, o zatrudnieniu, o wykorzystywanych wartościach niematerialnych i prawnych, procesach produkcyjnych, IT, czy elementach wewnętrznego ładu korporacyjnego. Informacje te mają charakter tajemnicy przedsiębiorstwa i jako dane wrażliwe podlegają szczególnemu reżimowi ochronnemu na mocy art. 295a i 296 Ordynacji podatkowej.

Instytucja APA pozwala podatnikowi zminimalizować zarówno ryzyko nieprawidłowego ustalenia cen, jak również ryzyko związane z kontrolą podatkową dotyczącą cen transferowych na okres maksymalnie 5 lat (z możliwością odnowienia na kolejne okresy). Wskazać jednak należy, że Minister Rozwoju i Finansów przy rozpatrywaniu wniosku o APA kieruje się przede wszystkim ustaleniem ceny rynkowej w transakcji. Niejednokrotnie prowadzi to do ustalenia ceny odmiennej od proponowanej przez wnioskodawcę. W konsekwencji zwiększeniu ulegają dochody budżetowe, bądź też wprowadza się specyficzne obostrzenia i założenia krytyczne, tak by zagwarantować, że zawarte porozumienie nie będzie służyło uchylaniu się od opodatkowania.

Istotnym instrumentem zabezpieczenia interesu publicznego, m.in. w obszarze cen transferowych, jest również automatyczna wymiana informacji z innymi państwami. Projekt ustawy w tym zakresie, stanowiący m.in. implementację 4 dyrektyw unijnych dotyczących współpracy administracyjnej, znajduje się (na dzień 16 lutego) na etapie prac parlamentarnych (druk sejmowy nr 1091). Administracja polska udzieli na tej podstawie informacji podatkowych w zakresie rachunków finansowych posiadanych przez nierezydentów, indywidualnych interpretacji podatkowych, porozumień w sprawie ustalenia cen transakcyjnych, opinii zabezpieczających w sprawie klauzuli o unikaniu opodatkowania, informacji o grupach podmiotów (grupach kapitałowych), ich składzie i rozmiarze prowadzonej działalności. Na zasadzie wzajemności Polska otrzyma analogiczne informacje z innych państw. Pozyskiwane od współpracujących administracji podatkowych informacje zostaną wykorzystane przez organy podatkowe w celach analitycznych i w toku prowadzonych postępowań, w tym w celu prawidłowego określenia podstaw opodatkowania i wysokości zobowiązań podatkowych.

Biorąc pod uwagę wszystko powyższe i odnosząc się do postawionego przez Pana Posła pytania należy stwierdzić, że w przypadku uprzednich porozumień cenowych realizowany jest przede wszystkim cel ochrony interesu publicznego (prawidłowe ustalenie cen transakcyjnych zgodnie z zasadą ceny rynkowej), przy jednoczesnym uwzględnieniu interesu prywatnego (ochrona informacji wrażliwych i tajemnicy przedsiębiorstwa).

W odniesieniu do pytania nr 3 (Czy Minister Finansów zamierza podjąć działania zmierzające do jawności tych porozumień?)

W zakresie powyższego pytania Minister Rozwoju i Finansów pragnie wskazać, że instytucja porozumień cenowych zabezpiecza zarówno interes publiczny jak i interes prywatny. W każdym jednak z tych przypadków za pomocą innych narzędzi prawnych.

Jak wskazano w odpowiedzi na pytanie nr 2, w przypadku uprzednich porozumień cenowych interes publiczny jest w pełni chroniony dzięki szczegółowej analizie przez pryzmat zasady ceny rynkowej, uprawnieniu do żądania dodatkowych dokumentów i wyjaśnień oraz możliwości odmowy zawarcia porozumienia. Natomiast w przypadku przekazywania w toku postępowania informacji wrażliwych czy stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, ochrona interesu prywatnego, polegająca na ograniczeniu kręgu odbiorców informacji tylko do organów administracji publicznej, jest szczególnie uzasadniona. Podkreślić jednak należy, że treść rozstrzygnięć w sprawach porozumień cenowych (zarówno pozytywnych jak i negatywnych) otrzymują również do wiadomości właściwe organy kontroli.

Upublicznienie porozumień, a w konsekwencji ujawnienie zawartych w nich poufnych informacji, prowadziłyby do trudnych do oszacowania negatywnych skutków, przede wszystkim dla podmiotów których tajemnice biznesowe zostałyby ujawnione. Wskazać chociażby należy na powstałą w rezultacie asymetrię informacji i istotne zaburzenie warunków konkurencji pomiędzy przedsiębiorstwami (dostęp do tajemnic przedsiębiorstwa występującego o APA przez bezpośrednich konkurentów rynkowych). W przypadku spółek giełdowych ujawnienie takich informacji miałyby znaczący wpływ na ich wycenę. Podatnicy dobrowolnie przekazujący w ramach postępowania dane wrażliwe (które w innych okolicznościach byłyby trudno dostępne lub niemożliwe do zdobycia) byłiby w konsekwencji karani za współpracę z organami podatkowymi upublicznieniem swoich tajemnic biznesowych. Działanie takie rujnowałoby zaufanie między podatnikami a administracją publiczną. Tymczasem porozumienia cenowe są istotnym elementem za pomocą którego administracja podatkowa może sprawować uprzednią

kontrolę (tj. przed wystąpieniem ewentualnych naruszeń) obszaru cen transferowych, potencjalnie narażającego interesy Skarbu Państwa. Możliwość sprawowania tej efektywnej kontroli jest jednak uzależniona od utrzymania tajemnicy porozumień. Wskazać należy, że każde inne indywidualne postępowanie podatkowe lub kontrolne prowadzone przez administrację podatkową wobec podatnika jest bowiem objęte tajemnicą skarbową. Upublicznienie danych z porozumień prowadziłoby do jej ujawnienia i stworzyłoby istotną nierównowagę systemową w zakresie ochrony informacji, pomiędzy poszczególnymi rodzajami postępowań (w zależności od rodzaju postępowania te same dane podlegałyby bądź nie podlegałyby ochronie).

Należy również wskazać, iż w polskim systemie prawnym upublicznieniu w formie zanonimizowanej podlegają interpretacje indywidualne. Wskazać jednak należy, że zawarte w nich informacje o wnioskodawcy mają charakter szczątkowy, a opis stanu faktycznego przedstawiany jest zazwyczaj możliwie abstrakcyjnie. W przypadku APA, które odnosząc się do konkretnych transakcji, oraz bezpośrednich odwołań w treści decyzji do poufnych danych i tajemnic przedsiębiorstwa udostępnianych w toku postępowania, wyłączeniu z upublicznienia podlegałyby wszystkie informacje o charakterze wrażliwym. Jednak tak dalece zanonimizowane porozumienie nie niosłoby ze sobą żadnej wartości informacyjnej i jako takie nie mogłoby być należycie użyte w debacie publicznej. Ponadto nie jest znany przypadek państwa, które by takiego upublicznienia dokonywało.

Ze względów wskazanych powyżej, w planach Ministra Rozwoju i Finansów nie znajdują się działania zmierzające do wprowadzenia jawności uprzednich porozumień cenowych.

Z upoważnienia
Ministra Rozwoju i Finansów
Paweł Gruza
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów
*/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/*